

TUKMOS

*TIPTA UZMANLIK KURULU
MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ*

ASKERİ PSİKIYATRİ

Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı

08.04.2014

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	3
2. MÜFREDAT TANITIMI	3
3. TEMEL YETKİNLİKLER	4
4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ	9
5. EĞİTİM STANDARTLARI	12
6. ROTASYON HEDEFLERİ	13
7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	15
8. KAYNAKÇA	15

1. GİRİŞ

21'nci yüzyılda teknolojik gelişim nedeniyle insanın beden gücüne duyulan ihtiyaç görece azalmakla birlikte aynı insanın ruhsal organizasyon açısından daha kalifiye olması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Tıp dalları arasında insanın duygu, düşünce, davranış ve bilişsel organizasyonu ile ilgilenen, bir başka deyişle insan bedeninin yüksek zihinsel işlevleri üzerinde uzmanlaşan dal psikiyatridir.

I. ve II. Dünya Savaşları'nda zayıfatın %25'ini psikiyatri olguları oluşturmuştur. Daha sonraki yıllarda Vietnam Savaşı, Arap-İsrail Savaşı, Körfez Harekâtı gibi örneklerde de harp psikiyatrisinin önemi defalarca vurgulanmış ve bu alanda barış döneminden itibaren organize olmanın gerekliliği bilimsel çalışmalarla da ortaya konmuştur. 21'nci yüzyılda savaş hali yalnız cephe çatışması olarak değil kıtalararası terör saldırıları ya da barışı koruma operasyonları tarzında da görülebilmektedir.

Savaş ve terörizmi de içeren afetlerde psikolojik yaralanmaya zamanında müdahale edilmeli ve ruh sağlığı hizmeti sadece hastane ve kliniklerde değil tıbbi yardımın daha yetersiz olduğu, yıkım ve kaosun olduğu alanlarda da verilmelidir. Harp ve afet psikiyatrisi disiplinleri bu tür ihtiyaçlara yanıt vermek ve çok sayıda etkilenmiş kişiye müdahale etmek açısından önem taşımaktadır.

Günümüzde Askeri Psikiyatri konusunun özelleşen bir alan olduğu, barış döneminden itibaren sistemli araştırmalar ve eğitim faaliyetlerinin sürdürüldüğü görülmektedir.

Askeri Psikiyatri yan dal uzmanlık eğitimi müfredatı ile erişkin psikiyatrisi uzmanlarına mesleki bilgilerini grup halinde etkilenmenin sık olduğu askeri ortam, çatışma ve olağanüstü haller gibi yoğun stres koşullarına uyarlamayı öğretmek ve bu yönde beceri kazandırmak amaçlanmaktadır. Yan dal uzmanlık eğitimi süresince askeri bir organizasyonda birey ve grup düzeyinde ruh sağlığı ile ilişkili faktörlerin analizi, izlenmesi ve iyileştirilmesi konusunda özel donanım sahibi olmak, öğrenim sürecinin kazandıracığı diğer beceriler arasında yer almaktadır.

Müfredat programı bu bağlamda öncelikle strese bağlı ruhsal bozuklukların tanısı, tedavi, rehabilitasyonu ile bunlardan korunma yöntemleri yönünde klinik eğitimleri ele almaktadır. Bunun yanı sıra, travmanın neden olduğu diğer ruhsal bozukluklar ve çevresel faktörlere (fiziksel şartlar, kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer ajanlar gibi) bağlı ruhsal bozukluklar gibi bir çatışma ortamının koşullarıyla ilişkilendirilebilecek ruhsal sorunlar ve bozukluklar da müfredat programı içerisinde ele alınıp detaylı eğitimleri sağlanmaktadır.

Eğitimin, öncelikle güvenlik amaçlı bir organizasyonun ihtiyaçlarına yönelik olması sebebiyle riskli ortamlarda ruh sağlığını koruma ve olumsuz etkilenmeleri önleme konularında toplumsal düzeyde uygulamaları ele alan çalışmalara müfredat programında yer verilmektedir.

Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi ile ilgili mevzuat gereğince bu yan dal eğitimi yalnızca Gülhane Askeri Tıp Akademisinde verilebilmektedir. Eğitim, kuramsal dersler, klinik ve alan çalışmaları tarzında yürütülmektedir. Tezli ve iki yıl sürelidir.

2. MÜFREDAT TANITIMI

2.1. Müfredatın Amacı ve Hedefleri

Askeri Psikiyatri yan dal uzmanlığı eğitiminin amacı, psikiyatri uzmanlarının silahlı kuvvetlerin ruh sağlığını koruma, geliştirme ve iyileştirmeye yönelik bilgi ve becerilerini arttırmak, etkilenen bireylerin tedavisi ve rehabilitasyonu için gereken donanımı kazandırmaktır. Bu kapsamda;

1. Ruh sağlığı ve bozukluklarına ilişkin bilgi ve becerilerini kıt'a ve harekât ortamı gibi askeri veya olağanüstü koşullara adapte edebilmesi,
2. Askeri ortamın özel koşullarıyla etkileşen ruh sağlığı ile ilişkili faktörleri tanıması ve tanımlaması,

3. Harekât alanının özel koşullarından kaynaklanan ruhsal sorunların ve bozuklukların tanı, tedavisi ve rehabilitasyonuna ilişkin güncel yöntemleri ve alternatiflerini ayrıntıları ile bilmesi ve uygulaması,
4. Silahlı kuvvetlerin özel koşullarında ruh sağlığı hizmetlerinin planlanması yürütülmesi ve değerlendirilmesi hususlarında bilgi ve beceri sahibi olması hedeflenmektedir.

2.2. Müfredat Çalışmasının Tarihsel Süreci

2010 Ocak ayında Antalya’da oluşturulmuş TUKMOS 1. dönem komisyonları tarafından hazırlanmış taslak müfredat 2011 yılında Ankara’da versiyon 1.0 şekline çevrilmiş ve TUKMOS 2. dönem komisyonları tarafından 8-9 Nisan 2013 tarihinde Ankara’da versiyon 2.0 üzerinde çalışılarak sonuçlandırılmıştır. Ayrıca 24 Şubat 2014 tarihinde **Prof. Dr. Kamil Nahit Özmenler, Doç. Dr. Ali Doruk, Doç. Dr. Barbaros Özdemir** tarafından taslak müfredat V.2.1 oluşturulmuştur.

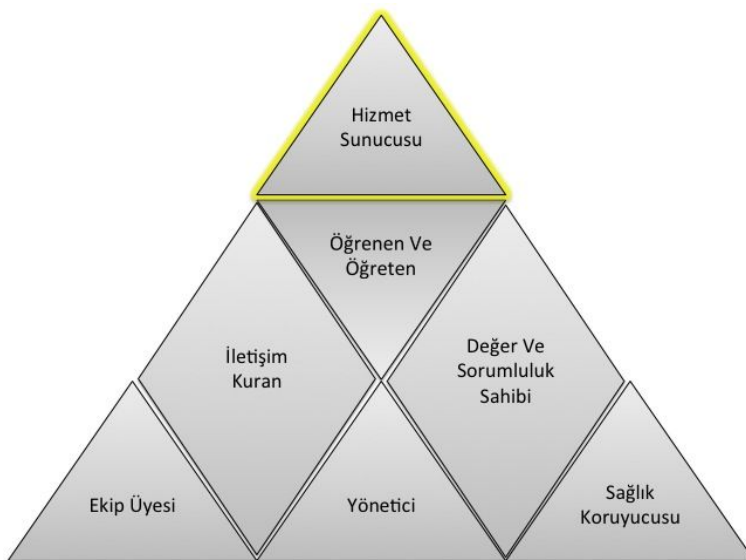
2.3. Uzmanlık Eğitimi Süreci

Yan dal uzmanlık eğitimi Gülhane Askeri Tıp Akademisinde yapılır. Eğitim süresi 2 yıldır. Birer ay Halk Sağlığı Anabilim Dalı ile Epidemiyoloji Bilim Dalı ve 2 ay süreyle Askeri Sağlık Hizmetleri Anabilim Dalı rotasyonları uygulanır. Tez, eğitim sürecinin altıncı ayında tanımlanır ve eğitim bitiminde sunulur. Adayın alan çalışması niteliğinde askeri kurum ve birliklerde yaptığı araştırmalar ve koruyucu ruh sağlığı çerçevesinde kıtalarda yaptığı faaliyetler eğitim sürecine dahildir.

2.4. Kariyer Olasılıkları

Silahlı kuvvetler ve polis teşkilatı gibi güvenlik kurumları, afet yönetimi ile ilişkili kuruluşlar, uluslararası yardım kuruluşları ve stratejik araştırma merkezlerinde danışmanlık, ruhsal travma ile ilişkili tedavi merkezlerinde hekimlik.

3. TEMEL YETKİNLİKLER

Şekil 1- TUKMOS'un Yeterlilik Üçgeni (Yedi temel yetkinlik alanı)

Yetkinlik, bir uzmanın bir iş ya da işlemin gerektiği gibi yapılabilmesi için kritik değer taşıyan, eğitim ve öğretim yoluyla kazanılıp iyileştirilebilen, gözlenip ölçülebilen, özellikleri daha önceden tarif edilmiş olan, *bilgi, beceri, tutum ve davranışların* toplamıdır. Yetkinlikler 7 temel alanda toplanmışlardır.

Her bir temel yetkinlik alanı, uzmanın ayrı bir rolünü temsil eder (Şekil 1). Yedinci temel alan olan Hizmet Sunucusu alanına ait yetkinlikler klinik yetkinlikler ve girişimsel yetkinlikler olarak ikiye ayrılırlar. Sağlık hizmeti sunumu ile doğrudan ilişkili Hizmet Sunucusu alanını oluşturan yetkinlikler diğer 6 temel alana ait yetkinlikler olmadan gerçek anlamlarını kazanamazlar ve verimli bir şekilde kullanılamazlar. Başka bir deyişle 6 temel alandaki yetkinlikler, uzmanın “Hizmet Sunucusu” alanındaki yetkinliklerini sosyal ortamda hasta ve toplum merkezli ve etkin bir şekilde kullanması için kazanılması gereken yetkinliklerdir. Bir uzmanlık dalındaki eğitim sürecinde kazanılan bu 7 temel alana ait yetkinlikler uyumlu bir şekilde kullanılabildiğinde yeterlilikten bahsedilebilir. Bu temel yetkinlik alanları aşağıda listelenmiştir;

- 3.1. *Yönetici*
- 3.2. *Ekip Üyesi*
- 3.3. *Sağlık Koruyucusu*
- 3.4. *İletişim Kuran*
- 3.5. *Değer ve Sorumluluk Sahibi*
- 3.6. *Öğrenen ve Öğreten*
- 3.7. *Hizmet Sunucusu*

Hizmet sunucusu temel yetkinlik alanındaki yetkinlikler, kullanılış yerlerine göre iki türdür:

Klinik Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi kararlar konusunda kullanabilme yeteneğidir;

Girişimsel Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi girişimler konusunda kullanabilme yeteneğidir.

Şekil 2- TUKMOS yedinci temel yetkinlik alanı: Hizmet Sunucusu

Klinik ve girişimsel yetkinlikler edinilirken ve uygulanırken Temel Yetkinlik alanlarında belirtilen diğer yetkinliklerle uyum içinde olmalı ve uzmanlığa özel klinik karar süreçlerini kolaylaştırmalıdır.

3.7.1. KLİNİK YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş klinik yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünleyici “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

KLİNİK YETKİNLİK İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Klinik yetkinlikler için; üç ana düzey ve iki adet ek düzey tanımlanmıştır. Öğrencinin ulaşması gereken düzeyler bu üç ana düzeyden birini mutlaka içermelidir. T ve TT düzeyleri A ve K ile birlikte kodlanabilirken B düzeyi sadece K düzeyi ile birlikte kodlanabilir. B, T ve TT düzeyleri birbirlerini kapsadıkları için birlikte kodlanamazlar. Bunlara ilaveten **Askeri Psikiyatri için ilave düzeyler (S, P, D, İ, G, U, H)** kullanılmıştır.

B:Hastalığa ön tanı koyma ve gerekli durumda hastaya zarar vermeyecek şekilde ve doğru zamanda, doğru yere sevk edebilecek bilgiye sahip olma düzeyini ifade eder.

T:Hastaya tanı koyma ve sonrasında tedavi için yönlendirebilme düzeyini ifade eder.

TT: Ekip çalışmasının gerektirdiği durumlar dışında herhangi bir desteğe gereksinim duymadan hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

Klinik yetkinliklerde bu düzeylere ek olarak gerekli durumlar için A ve K yetkinlik düzeyleri eklenmektedir:

A:Hastanın acil durum tanısını koymak ve hastalığa özel acil tedavi girişimini uygulayabilme düzeyini ifade eder.

K:Hastanın birincil, ikincil ve üçüncül korunma gereksinimlerini tanımlamayı ve gerekli koruyucu önlemleri alabilme düzeyini ifade eder.

P:Planlar

S:Saptar

İ:İzler

D:Değerlendirir

G:Geliştirir

U:Uygular

H: Hesaplar (*Epidemiyoloji rotasyonunda kullanılmıştır*)

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzye	Kıdem	Yöntem
BİREYE YÖNELİK UYGULAMALAR	ASKERİ NORMALLİK SINIRLARI	T, K	1	UE, YE, BE
	UYKU RİTİM BOZUKLUKLARI	TT, K	1	UE, YE, BE
	AKUT STRES BOZUKLUĞU	TT, K, A	1	UE, YE, BE
	TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU	TT, K, A	1	UE, YE, BE
	UYUM BOZUKLUĞU	TT, K, A	1	UE, YE, BE
	TRAVMAYA BAĞLI KİŞİLİK DEĞİŞİKLİKLERİ	TT, K	1	UE, YE, BE
	PSİKOSOSYAL KRİZ	TT, K, A	1	UE, YE, BE
	TRAVMATİK YAS	TT, K, A	1	UE, YE, BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzy	Kıdem	Yöntem
	STRESE BAĞLI DİĞER BOZUKLUKLAR	TT, K, A	1	UE, YE, BE
	KAFA TRAVMASINA BAĞLI RUHSAL BOZUKLUKLAR	TT, K, A	1	UE, YE, BE
	ÇEVRESEL FAKTÖRLERE BAĞLI RUHSAL BOZUKLUKLAR	TT, K, A	1	UE, YE, BE
	SOMATİZASYON BOZUKLUĞU	TT, K	1	UE, YE, BE
	KONVERSİYON BOZUKLUĞU	TT, K, A	1	UE, YE, BE
	PSİKOJENİK AĞRI	TT, K	1	UE, YE, BE
	DİSOSİYATİF BOZUKLUKLAR	TT, K, A	1	UE, YE, BE
	KİŞİLİK PATOLOJİLERİ VE BOZUKLUKLARI	TT, K	1	UE, YE, BE
	SİMÜLASYON (TEMARUZ)	TT, K	1	UE, YE, BE
	YAPAY BOZUKLUK	TT, K	1	UE, YE, BE
	SEKONDER MADDE KULLANIM BOZUKLUKLARI	TT, K, A	1	UE, YE, BE
TOPLUMA YÖNELİK UYGULAMALAR	ASKERİN RUH SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ	S, P, U, D	2	UE, YE, BE
	ASKERİN RUH SAĞLIĞINI GELİŞTİRİCİ PROGRAMLARIN HAZIRLANMASI VE YÜRÜTÜLMESİ	S, P, U, D	2	UE, YE, BE
	KARAR VERİCİLERE DANIŞMANLIK YAPILMASI	S, P, U, D	2	UE, YE, BE
	ASKERİN RUH SAĞLIĞINA İLİŞKİN İSTATİSTİKLERİN TOPLANMASI	S, P, U, D	2	UE, YE, BE
	KITADA RUH SAĞLIĞI HİZMETLERİNİN İZLENMESİ	S, P, U, D	2	UE, YE, BE
	KORUYUCU RUH SAĞLIĞI EĞİTİMLERİ	S, P, U, D	2	UE, YE, BE
	OLAĞANÜSTÜ KOŞULLARDA RUH SAĞLIĞI	S, P, U, D	2	UE, YE, BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzy	Kıdem	Yöntem
	HİZMETLERİNİN KOORDİNASYONU			
	KITADA İNTİHAR DAVRANIŞI ÖNLEMENE YÖNELİK TEDBİRLER	S, P, U, D	2	UE, YE, BE
	KITADA MADDE KULLANIMINI ÖNLEMENE YÖNELİK TEDBİRLER	S, P, U, D	2	UE, YE, BE
	HAREKAT ALANINDA VE ÖZEL GÖREVLERDE BİRLİK PERSONELİNİN RUH SAĞLIĞINI İZLEME	S, P, U, D	2	UE, YE, BE
	KITADA RUH SAĞLIĞINI KORUMAYA YÖNELİK TEDBİRLER	S, P, U, D	2	UE, YE, BE

3.7.2. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş girişimsel yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünleyici “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

GİRİŞİMSEL YETKİNLİK İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Girişimsel Yetkinlikler için dört düzey tanımlanmıştır.

- 1: Girişimin nasıl yapıldığı konusunda bilgi sahibi olma ve bu konuda gerektiğinde açıklama yapabilme düzeyini ifade eder.
- 2: Acil bir durumda, kılavuz veya yönerge eşliğinde veya gözetim ve denetim altında bu girişimi yapabilme düzeyini ifade eder.
- 3: Karmaşık olmayan, sık görülen tipik olgularda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.
- 4: Karmaşık olsun veya olmasın her tür olguda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzy	Kıdem	Yöntem
	RUHSAL MUAYENE	4	1	UE, YE, BE
	AİLE GÖRÜŞMESİ	4	1	UE, YE, BE
	RAPOR HAZIRLAMA	4	1	UE, YE, BE
	HEYET MUAYENESİ	4	1	UE, YE, BE

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	KLİNİK GÖRÜŞME FORMLARI UYGULAMASI	4	1	UE, YE, BE
	HASTALIK ŞİDDET ÖLÇEKLERİ UYGULAMASI	4	1	UE, YE, BE
	BELİRTİ TARAMA ÖLÇEKLERİ UYGULAMASI	4	1	UE, YE, BE
	NÖROPSİKİYATRİK DEĞERLENDİRME	4	1	UE, YE, BE
	NÖROPSİKOLOJİK TESTLER UYGULAMASI	4	1	UE, YE, BE
	KRİZE MÜDAHALE	4	1	UE, YE, BE
	PSİKOLOJİK OTOPSİ	4	1	UE, YE, BE
	ELEKTRO KONVULSİF TERAPİ	4	1	UE, YE, BE
	TRANSKRANİYAL MAGNETİK STİMÜLASYON TERAPİSİ	4	1	UE, YE, BE
	BİREYSEL PSİKOTERAPİ	4	1	UE, YE, BE
	GRUP PSİKOTERAPİSİ	4	1	UE, YE, BE

4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ

TUKMOS tarafından önerilen öğrenme ve öğretme yöntemleri üçe ayrılmaktadır: “Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri” (YE), “Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri” (UE) ve “Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri” (BE).

4.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)

4.1.1. Sunum

Bir konu hakkında görsel işitsel araç kullanılarak yapılan anlatımlardır. Genel olarak nadir veya çok nadir görülen konular/durumlar hakkında veya sık görülen konu/durumların yeni gelişmeleri hakkında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde eğitici öğrencide eksik olduğunu bildiği bir konuda ve öğrencinin pasif olduğu bir durumda anlatımda bulunur. Sunum etkileşimli olabilir veya hiç etkileşim olmayabilir.

4.1.2. Seminer

Sık görülmeyen bir konu hakkında deneyimli birinin konuyu kendi deneyimlerini de yansıtarak anlatması ve anlatılan konunun karşılıklı soru ve

cevaplar ile geçmesidir. Sunumdan farkı konuyu dinleyenlerin de kendi deneyimleri doğrultusunda anlatıcı ile karşılıklı etkileşim içinde olmasıdır. Seminer karşılıklı diyalogların yoğun olduğu, deneyimlerin yargılanmadan paylaşıldığı ve farklı düzeylerde kişilerin aynı konu hakkında farklı düzeydeki sorular ile eksik yanlarını tamamlayabildikleri bir eğitim etkinliğidir.

4.1.3. Olgu tartışması

Bir veya birkaç sık görülen olgunun konu edildiği bir küçük grup eğitim aktivitesidir. Bu eğitim aktivitesinin hedefi, farklı düzeydeki kişilerin bir olgunun çözümlenmesi sürecini tartışmalarını sağlayarak, tüm katılımcıların kendi eksik veya hatalı yanlarını fark etmelerini sağlamak ve eksiklerini tamamlamaktır. Bu olgularda bulunan hastalık veya durumlar ile ilgili bilgi eksikliklerinin küçük gruplarda tartışılması ile tamamlanması veya yanlış bilgilerin düzeltilmesi sağlanır. Ayrıca aynı durum ile ilgili çok sayıda olgunun çözümlenmesi yoluyla aynı bilginin farklı durumlarda nasıl kullanılacağı konusunda deneyim kazandırır. Olgunun/ların basamaklı olarak sunulması ve her basamak için fikir üretilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar.

4.1.4. Makale tartışması

Makalenin kanıt düzeyinin anlaşılması, bir uygulamanın kanıta dayandırılması ve bir konuda yeni bilgilere ulaşılması amacıyla gerçekleştirilen bir küçük grup etkinliğidir. Makalenin tüm bölümleri sırası ile okunur ve metodolojik açıdan doğruluğu ve klinik uygulamaya yansımaları ile ilgili fikir üretilmesi ve gerektiğinde eleştirilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar. Uzman adayına, benzer çalışmalar planlayabilmesi için problemleri bilimsel yöntemlerle analiz etme, sorgulama, sonuçları tartışma ve bir yayının haline dönüştürme becerisi kazandırılır.

4.1.5. Dosya tartışması

Sık görülmeyen olgular ya da sık görülen olguların daha nadir görülen farklı şekilleri hakkında bilgi edinilmesi, hatırlanması ve kullanılmasını amaçlayan bir eğitim yöntemidir. Eğitici, dosya üzerinden yazı, rapor, görüntü ve diğer dosya eklerini kullanarak, öğrencinin olgu hakkında her basamakta karar almasını sağlar ve aldığı kararlar hakkında geribildirim verir. Geribildirimler öğrencinin doğru kararlarını devam ettirmesi ve gelişmesi gereken kararlarının açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilerek geliştirmesi amacıyla yapılır.

4.1.6. Konsey

Olgunun/ların farklı disiplinler ile birlikte değerlendirilmesi sürecidir. Olgunun sık görülürlüğünden çok karmaşık olması öğrencinin karmaşık durumlarda farklı disiplinlerin farklı bakış açılarını algılamasını sağlar.

4.1.7. Kurs

Bir konu hakkında belli bir amaca ulaşmak için düzenlenmiş birden fazla oturumda gerçekleştirilen bir eğitim etkinliğidir. Amaç genellikle bir veya birkaç klinik veya girişimsel yetkinliğin edinilmesidir. Kurs süresince

sunumlar, küçük grup çalışmaları, uygulama eğitimleri birbiri ile uyum içinde gerçekleştirilir.

4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)

4.2.1. Yatan hasta bakımı

4.2.1.1. Vizit

Farklı öğrenciler için farklı öğrenme ortamı oluşturan etkili bir eğitim yöntemidir. Hasta takibini yapan ve yapmayan öğrenciler vizitten farklı şekilde faydalanırlar. Hastayı takip eden öğrenci hasta takibi yaparak ve yaptıkları için geribildirim alarak öğrenir, diğer öğrenciler bu deneyimi izleyerek öğrenirler. Vizit klinikte görülen olguların hasta yanından çıktıktan sonra da tartışılması ve olgunun gerçek ortamda gözlemlenmesiyle öğrenmeyi sağlar.

4.2.1.2. Nöbet

Öğrencinin sorumluluğu yüksek bir ortamda derin ve kalıcı öğrenmesine etki eder. Olguyu yüksek sorumluluk durumunda değerlendirmek öğrencinin var olan bilgisini ve becerisini kullanmasını ve eksik olanı öğrenmeye motive olmasını sağlar. Nöbet, gereken yetkinliklere sahip olunan olgularda özgüveni artırırken, gereken yetkinliğin henüz edinilmemiş olduğu olgularda bilgi ve beceri kazanma motivasyonunu artırır. Nöbetlerde sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.2.1.3. Girişim

Tanı ve tedaviye yönelik tüm girişimler, eğitici tarafından gösterildikten sonra belli bir kılavuz eşliğinde basamak basamak gözlem altında uygulama yoluyla öğretilir. Her uygulama basamağı için öğrenciye geribildirim verilir. Öğrencinin doğru yaptıklarını doğru yapmaya devam etmesi, eksik ve gelişmesi gereken taraflarını düzeltebilmesi için öğrenciye zamanında, net ve yapıcı müdahalelerle teşvik edici ve destekleyici ya da uyarıcı ve yol gösterici geribildirimler verilmelidir. Her girişim için öğrenciye önceden belirlenmiş yetkinlik düzeyine ulaşacak sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.2. Ameliyat *(Bu etkinlik bu uzmanlık alanında uygulanmamaktadır)*

4.2.3. Ayaktan hasta bakımı

Öğrenci gözlem altında olgu değerlendirmesi yapar ve tanı, tedavi seçeneklerine karar verir. Öğrencinin yüksek/orta sıklıkta görülen acil veya acil olmayan olguların farklı başvuru şekillerini ve farklı tedavi seçeneklerini öğrendiği etkili bir yöntemdir. Ayaktan hasta bakımında sık kullanılması gereken

yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)

4.3.1. Yatan hasta takibi

Yatarak takip edilen bir olgu hakkında yeterliğe erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim altında, yeterliğe ulaşmış bir öğrencinin gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.2. Ayaktan hasta/materyal takibi

Ayaktan başvuran acil veya acil olmayan bir olgu hakkında gereken yetkinlik düzeyine erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim gözlem altında, eğitici eşliğinde ve gereken yetkinlik düzeyine ulaşmış bir öğrencinin yüksek gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.3. Akran öğrenmesi

Öğrencinin bir olgunun çözümlenmesi veya bir girişimin uygulanması sırasında bir akranı ile tartışarak veya onu gözlemleyerek öğrenmesi sürecidir.

4.3.4. Literatür okuma

Öğrencinin öğrenme gereksinimi olan konularda literatür okuması ve klinik uygulama ile ilişkilendirmesi sürecidir.

4.3.5. Araştırma

Öğrencinin bir konuda tek başına veya bir ekip ile araştırma tasarlaması ve bu sırada öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.6. Öğretme

Öğrencinin bir başkasına bir girişim veya bir klinik konuyu öğretirken bu konuda farklı bakış açılarını, daha önce düşünmediği soruları veya varlığını fark etmediği durumları fark ederek öğrenme gereksinimi belirlemesi ve bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

5. EĞİTİM STANDARTLARI

5.1. Eğitici Standartları

Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi mevzuatına göre bu yan dal eğitimi Gülhane Askeri Tıp Akademisi Tıp Fakültesinde verilir.
663 Sayılı KHK ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda belirlenmiş olan eğitici kriterleri geçerlidir.

5.2. Mekan ve Donanım Standartları

Mekan;

- Öğretim üyeleri ve diğer personel için çalışma odaları,
- Dershane,
- Kütüphane,
- Hasta görüşme odası,
- Poliklinik odası,
- Ruhsal travma hastaları için yataklı servis,
- Grup tedavisi uygulamaları için salon,
- EKT, rTMS müdahale odası

Donanım;

- Bilgisayar,
- Yazıcı,
- Pprojeksiyon cihazı vb. gibi teknik donanım

6. ROTASYON HEDEFLERİ

ROTASYON SÜRESİ (AY)	ROTASYON DALI
1	Halk Sağlığı
2	Askeri Sağlık Hizmetleri
1	Epidemiyoloji

HALK SAĞLIĞI ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Askerin ruh sağlığı düzeyinin değerlendirilmesi	S, P, U, D
Sağlık istatistiklerinin toplanması ve değerlendirilmesi	S, P, U, D
Sağlığı geliştirici programların hazırlanması ve yürütülmesi	S, P, U, D
Sağlık hizmetlerinin izlenmesi, denetlenmesi ve değerlendirilmesi	D
Hizmet içi eğitimlerin planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi	S, P, U, D
Birincil, ikincil ve üçüncül koruma hizmetlerinin düzenlenmesi ve yürütülmesi	S, P, U, D
İş sağlığı ve meslek hastalıklarıyla (ruh sağlığı bakımından) ilgili hizmetlerin yönetimi	S, P, U, D
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Halkın (Askeri gruplarına yönelik) sağlık eğitimi yönetimi	2
Eğitim materyalinin geliştirilmesi	1

İş sağlığı ve meslek hastalıklarıyla (ruh sağlığı bakımından) ilgili hizmetlerin verilmesi	2
ASKERİ SAĞLIK HİZMETLERİ ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Askeri ve sivil sağlık mevzuatı	İ, D
Garnizon veya hareket alanı sağlık desteği	S, P
Sağlık hizmeti desteği planlaması	S, P
Afet ve olağanüstü durumlarda sağlık hizmetleri planlaması	S, P
Mülteci kamplarında sağlık hizmetinin planlanması	S, P
Savaşan insan gücünün zinde kalma çalışmaları	S, P
Tıbbi istihbarat ve tıbbi tehdit değerlendirmesi	S, P
Ulusal ve uluslararası güvenliği tehdit eden sağlık konuları çalışmaları	S, P, İ
Harekatlarda tıbbi tahliyenin planlanması	S, P
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Tıbbi tehdit değerlendirmesi raporu	2
Durum muhakemesi ve sıhhiye lahikası	2
Muhtelif harekatlarda sağlık hizmetlerinin planlanması	2
Kitlesel zayıat hesaplanması	2
Yönetim ve organizasyon eğitimi	2
EPİDEMİYOLOJİ ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
İlgilenilen hedef kitlenin demografik özellikleri	S, D
Sağlık göstergeleri	D
Sağlık programı uygulamaları	P, İ, D
Sürveyans aktiviteleri	P, U, İ, D
Araştırma tasarımı	P, U, G, D
Araştırma raporlama	P, U, D
Çok merkezli çalışmalarda koordinasyon	P, U, D
Araştırma sonuçlarına dayalı politika geliştirme	P, U
Tanı ve tarama testleri geçerliliği	D
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Sağlık (ruh sağlığı) göstergeleri	3
Veri kaynakları	2
Veri tabanları	2
Veri toplama araçları (anket, bilgi formu)	2
Veri girişi	3

İstatistiksel analizler	2
Analiz sonuçlarının raporlanması	2
Saha araştırmaları	2
Risk ölçütleri ve güven aralıkları	2
Saha taramaları	2
Araştırma raporlama	2

7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

8. KAYNAKÇA

TUKMOS, TIPTA UZMANLIK KURULU MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ,
Çekirdek Müfredat Hazırlama Kılavuzu, v.1.1, 2013